

Verslag van bijeenkomst andragologenalumni, geïnteresseerden in thema's van de derde en vierde levensfase, op dinsdagavond 7 november 2006 in zaal 208 van de OMP.

AGENDA

- 1. Schets van 3de en 4de levensfase
- 2. Doel bijeenkomst
- 3. Voorstellen: naam + werk en/of vrijwilligersactiviteiten + wat zou je in deze groep willen halen en brengen
- 4. Vragen aan Gien Tuender en Ina Wilbrink over hun betaalde/onbetaalde vrijwilligerswerk en ervaringen
- 5. Wie willen meedoen aan wat?
- 6. Afspraak wanneer en waar?

Om half acht opende Eva Bakker de bijeenkomst met het welkom heten van 12 alumni en schetste aansluitend het tableau. Eva lanceert daarbij, als aanduiding van de groep, het etiket "de driekwartgroep".

De derde levensfase loopt vanaf 55 door tot 65 jaar, waarna de officiële pensionering en in ieder geval de voor iedereen wettelijke AOW hun intrede doen. Daarna kunnen we spreken van de vierde fase.

De derde fase is als voorbode voor de vierde belangrijk omdat er zich in deze derde fase een groot aantal dilemma's kunnen aandienen, zoals:

0 Ontslag nemen of ontslag krijgen

0 Eerder stoppen en/of minder gaan werken of doorgaan tot 65

0 Balans vinden tussen werktijd en meer vrije tijd

0 Keuze tussen minder stress en meer ontspanning

0 Uitgaven opvoeren tbv inkomsten voor fase 4 (lijfrente, beleggingen ad)

0 Stoppen met betaald werken of doorgaan met een ander soort betaalde arbeid

0 Blijven wonen of verhuizen. Keuze tussen huren of kopen.

De diverse keuzen zijn voor een groot deel afhankelijk of je alleen met jezelf te maken hebt of met een levenspartner. Maar in beide gevallen geldt dat gevoelens als teleurstelling, boosheid en frustratie een meer of mindere rol kunnen spelen. Vooral het verlies van werk, het maatschappelijk gezien niet meer meetellen, kan van grote invloed zijn op je persoonlijke levenssfeer. Al wordt het zelden hardop gezegd, maar meestal vindt men dat je te oud bent om nog een leuke baan op niveau te vinden en dus doemt daar een volgend dilemma op van veel solliciteren tegen alle frustraties in of genoeg nemen met een laag inkomen of misschien zelfs een bijstandsuitkering.

In de vierde fase gelden de volgende opties: genieten of sudderen. Blijven werken of recreëren?

In deze fase komt het vrijwilligerswerk (nog) duidelijker in beeld. Zou je dat willen gaan doen? En wat voor soort werk zou je het meest ambiëren en hoeveel tijd zou je daar in willen steken? Hoe is het met de fysieke, geestelijke en mentale vermogens gesteld, de snelheid van handelen, het concentratievermogen, het geheugen? Tegelijk neemt het eerder en langer vermoeid zijn toe. Ook hier geldt weer, maar nog sterker dan voorheen, zal je voortdurend naar een balans moeten zoeken voor wat betreft je energiehuishouding. Welke zaken kosten energie en welke zaken geven je energie?

Het doel van een op te starten platform, podium, werkgroep of netwerk van andragologen alumni zou kunnen zijn om ondersteuning te geven voor zowel een persoonlijke als een maatschappelijke oriëntatie en participatie in de derde en vierde levensfase. Persoonlijk in de zin van het verkennen van je toekomstige, vooral financiële, mogelijkheden en de daaraan sterk gekoppelde valkuilen zien te voorkomen. De maatschappelijke variant is natuurlijk inherent aan de persoonlijke levenssfeer maar vereist extra aandacht. Voor andragologen geldt dat de maatschappelijke rechtvaardigheid hoog in het vaandel staat. In het netwerk zou het moeten gaan om het elkaar kunnen informeren, inspireren, geestelijk actief houden en verder stimuleren en enthousiasmeren bij verschillende onderwerpen die aan de orde kunnen worden gesteld.

Zelf heeft Eva er inmiddels 9 jaar opzitten als vrijwilligster, oprichtster en leidster van een dienstverlenende stichting Oost West Thuiswonen op zijn Best in Heiloo, waarbij scholieren huishoudelijk werk verrichten bij ouderen aan huis. Daarnaast is zij actief als humanistisch spreekster bij uitvaarten

Na bovenstaande toelichting op haar eigen drijfveren en verleden nodigt Eva alle aanwezigen uit zich aan de anderen voor te stellen en daarbij zo mogelijk aan te geven wat je zou willen ontvangen in dit netwerk en wat je hebt te bieden.

De spits wordt afgebeten door Ed Huyg, die studeerde van 1967 tot 1974. Hij vertelt op een kruispunt van nieuw te zoeken wegen te staan na een pijnlijk ontslag bij het Humanistisch Verbond, waar hij de laatste 6 jaar werkzaam is geweest. Momenteel is hij in een soort transfersituatie met hulp van outplacement en naderend reïntegratieproject. Hij zoekt in de richting van het onderwijs of de GGZ. en heeft veel ervaring in de Amsterdamse sociale sector en daarvoor iets te bieden. De vraag is of dit (nog weer) een betaalde baan wordt. Een andragologen netwerk dat zich met de door hem ervaren problematiek bezighoudt spreekt hem dan ook sterk aan.

Ina Wilbrink-Peeterman (1965 - 1973) werkt bij CIVIQ, een grote ondersteuningsorganisatie in de vrijwilligerssector. Volgend jaar mei kan zij gebruik maken van de OBU-regeling en de diverse vragen wat te doen komen op haar af. Zij is benieuwd hoe anderen met die vragen omgaan.

Door haar functie heeft ze een schat aan actuele informatie achter de hand waarvan gebruik zou kunnen worden gemaakt. Ze attendeert op een recent artikel van Frits Lange over de derde levensfase in ethisch perspectief. Wellicht is dit artikel geschikt om tzt in het netwerk te behandelen.

Janneke van Mens - Verhulst (1964 - 1972) heeft zeer onlangs haar bijzondere leerstoel verlaten en is, mede ook door het al eerder gepensioneerd worden van haar echtgenoot, de laatste tijd intensief bezig geweest met het plannen van een goede invulling van de nieuwe levensfase. Hoe pro actief kun je zijn? Zij kiest er voor om, met gebruikmaking van de faciliteiten die zij voorlopig ter beschikking blijft houden, op een iets rustiger manier als zelfstandig free lancer bezig te blijven en meer dan voorheen te kiezen voor haar eigen, na aan het hart gaande, projecten. Daarnaast is ze o.a. bezig met een cursus journalistiek en wil ze tijd maken om zich in te zetten tegen misstanden in de samenleving die haar zeer irriteren. Zoals het vooroordelende beeld dat maatschappelijk neergezet wordt van de vergrijzing. De ouderen worden volgens haar op een onaanvaardbare manier misbruikt.

Riekje Merjenburgh (1980 - 1989) werkte als leidinggevende in de gezondheidszorg, nu thuiszorg geheten en werd op haar 58ste ontslagen. Zij wilde echter graag blijven werken en sindsdien past ze op kinderen, maar sinds haar zoon uit huis uit is zou ze graag tussen september en april betaald werk met volwassenen willen doen en in de zomermaanden tijd willen hebben voor andere dingen. Zo volgt ze bij het HOVO een collegereeks over China. Ze denkt te voorkomen om in een zwart gat te vallen door elkaar, in een alumninetwerk, zonodig een duwtje te kunnen geven. Ze voelt bijvoorbeeld een drempel om te solliciteren.

Tilly van Buytenen (1980 – 1989) was beleidsmedewerkster Welzijn en Onderwijs te A'veen. Vanwege een reorganisatie is ze 8 maanden gelden vervroegd met pensioen gegaan. Dit kwam veel te onverwacht en zij zit nu midden in het verwerkingsproces. Om weer op te laden leest en tuiniert ze veel. Ze hoopt daardoor voldoende geïnspireerd te raken om het komende jaar een nieuwe baan te vinden. In een netwerk zou ze over haar ervaringen en kansen willen praten.

Pim Groeneveld (1970 - 1976) heeft de andragologie studie gedaan na een studie mijnbouw in Delft. Daarna was hij werkzaam als onderzoeker in de chemiesector. Hij is nu bijna 60 jaar en woont in Zeeuws Vlaanderen. Toch is geregeld in de Randstad en bezoekt ondermeer de alumni bijeenkomsten van (chemisch) ir.s en ing.'s. Het ontmoeten van gelijksoortige mensen en bijvoorbeeld de excursies naar werkplekken zijn is voor hem een compensatie. Zo waardeert hij “vanaf het eerste uur” het andragologenalumni initiatief als een welkome mogelijkheid om actief in te participeren.

Jilde Stern (1981 - 1987) is een selfmade vrouw, begonnen als leerling verpleegster en door levenslang parttime te studeren en gebruik te maken van de colloquiem doctum regeling heeft ze (tenslotte) andragologie gedaan. Laatstelijk werkte ze als docente op een Hogeschool, maar heeft daar op eigen risico bij een conflict ontslag genomen. Werd ook nog ziek en moest daarna “opnieuw” opnieuw beginnen,. Daarbij is ze gaan aansluiten bij de inspiratie die ze van Lea Dasberg had ontvangen tav sprookjes en symbolen. Hiermee heeft ze een nieuw begin kunnen maken van schrijven en groepen geven. Tegelijk is ze parttime Esperanto gaan studeren.

Met haar man heeft ze besloten om, in de vierde levensfase gekomen, het prachtige doch luchtvervuilende Amsterdam, te verlaten. Voor bijeenkomsten van bijv. een derde- en vierde levensfase netwerk en veel andere zaken, komt ze evenwel zo nu en dan graag naar Amsterdam terug.

Trijn Raat (1982 – 1989) heeft als gehandicapte haar hele leven moeten opboksen tegen het vooroordeel : “Dat kun jij toch niet”. De druk om voortdurend te bewijzen is onderdeel van haar levenshouding geworden. Dat ze wel wat kon heeft ook na het afstuderen niet geresulteerd in betaald werk. Toen werd opeens haar leeftijd tegen haar gebruikt: “U bent al 45 jaar”. Toch is zij ondanks de beperkingen zeer actief en werkt part time in het welzijnswerk en zit in diverse besturen. Haar motto is: “Ik doe wat ik wil” . Zij is lid geworden van de AUV en het andragologenalumni initiatief om zoveel mogelijk gelijkgestemden te ontmoeten en met haar ervaringen te participeren.

Henk Wesseling (1969 – 1975) werkt bij Studiecentrum Kerckebosch in Zeist en maakt programma's voor ééndaagse studiedagen over verschillende maatschappelijke onderwerpen, zoals o.a. toezicht op financieel verkeer en schuldhulpverlening. Hij ziet op tegen het binnenkort met betaald werken te moeten stoppen en zoekt een netwerk om o.a. te praten over de lichamelijke- en geestelijke veranderingen die op je af komen. Daarnaast zou hij zich

willen oriënteren op de mogelijkheden van een vorm van vrijwilligerswerk of coaching die aansluit bij je (laatst gebruikte) kwalificaties. Hij zoekt medestanders om zoiets eventueel gezamenlijk op te zetten of zich ergens bij aan te sluiten.

Gien Tuender was 50 jaar toen het IWA voor haar de poorten sloot. Ze heeft zich toen in kunnen werken bij een werkgeversorganisatie die bezig was met internationaal vrijwilligerswerk en heeft later, met name voor de sector van het MKB, aan landenbeheer gedaan. De regel bij deze club was echter dat je om de 7 jaar je plaats doorgaf. Daardoor begon de zoektocht naar betaald- en of vrijwilligerswerk opnieuw en deed ze ervaring op met alle acties die bij loopbaanplanning horen: netwerken, outplacementactiviteiten, recepties aflopen, je zelf verkopen.

Nu geeft ze o.m. Nederlandse les aan Marokkaanse vrouwen. Zij is er tevens in geslaagd vrijwilligerswerk te gaan doen met specifiekere en meer bij haar kwalificatie aansluitende eisen: zoals projecttenders maken en jaarverslagen schrijven. Ook heeft ze enige tijd via Gilde loopbaan coaching gedaan. Zij vindt het leuk om ook in dit netwerk er aan bij te dragen dat er perspectieven worden ontwikkeld en dat bepaalde onderwerpen kunnen worden uitgediept.

Thea Cohen (1969 – 1975) werkt als supervisor sociaal pedagogische hulpverlening bij de HvA. In de sociaal-pedagogisch-hulpverlening gaat het om de mensen van 0 tot 80 jaar. Het blijkt evenwel dat er bij de studenten geen animo bestaat voor de groep van de ouderen. Een grote hoeveelheid stageplaatsen in de ouderensector blijft hierdoor onvervuld. (Deze zorgelijke trend, wordt door Janneke aangevuld, is ook aanwezig in de studies Gezondheidspsychologie).

Naast haar part-time betaalde baan is Thea als vrijwilligster actief met het begeleiden van 1^e en 2^e generatiegroepen in een aantal Joodse netwerken. Hierbij ligt het accent soms op het integratieaspect met erbij betrekken van niet-Joden. Zij verwacht dat het voor haar belangrijk is om in het netwerk mee te doen om haar ervaringen te kunnen inbrengen en ook om te anticiperen op de vierde levensfase. Van de anderen te horen hoe er mee om te gaan.

Eva vat, met de als gemeenschappelijk genoemde opmerkingen: het ontmoeten van gelijkgestemden, het streven naar maatschappelijke betrokkenheid, het aan willen blijven gaan van intellectuele uitdagingen en opladen van de drive, dit rondje samen.

Er is vervolgens een korte discussie over het verschil in beoordeling van de mogelijkheden van het vrijwilligerswerk. Gien stelt dat vrijwilligerswerk in de jaren 80, veel meer dan nu een opstap was voor een betaalde baan.

Ina zegt dat eerdere ervaringen in het vrijwilligerswerk soms het hefpunt vormen voor het kiezen van een nieuwe richting. Wat heb je ooit gedaan, waar je toen niet bij stil wilde (kon/dorst) te staan, maar dat je toen wel een goed gevoel heeft gegeven? Probeer dat gevoel nog eens boven te laten komen en exploreer de mogelijkheden.

Ed Huyg problematiseert of solliciteren voor hem nog wel zin heeft en wil de scheiding tussen betaald en vrijwilligerswerk beter verkennen.

Riekje Merjenburgh benadrukt de mogelijkheden om te opteren voor een eigen bedrijf en het freelancer zijn. Alsmede de mogelijkheden om ook na je 65^e door te kunnen gaan.

Janneke van Mens was getroffen door de dilemma's die aan het begin van de avond door Eva waren genoemd en stelt voor om een volgende bijeenkomst hiermee verder te gaan. Eventueel kan zij iemand vragen die dit kan begeleiden en ook op een niet verbale manier aan de orde kan stellen.

Dit voorstel wordt door iedereen ondersteund.

Over de verdere organisatie en leiding van het netwerk lopen de meningen uitéén van een lichte structuur en per keer bekijken tot een wat vastere organisatievorm. In ieder geval zal dit op één van de volgende keren aan de orde moeten komen. Voorlopig blijven Eva en Henk het karretje nog even trekken.

Janneke probeert voor de volgende bijeenkomst een deskundige inzake het onderwerp dilemma's te vragen.

De volgende bijeenkomst is op dinsdagavond 30 januari 2007. Aanvang 19.00 uur. De ruimte, mogelijk opnieuw in de OMP, wordt later bekend gemaakt.

De namen en adressenlijst gaat rond en wordt door ieder getekend. Iedere aanwezige ontvangt het verslag en wordt alvast de datum van 30 januari 2007 te noteren..

NB

De aankondiging van de volgende “driekwart” bijeenkomst zal eind december aan alle alumni worden verzonden met het uitdrukkelijke verzoek zich bij belangstelling van te voren op te geven, ivm het programma en de zaalruimte

13/11/06

Notulist: Henk Wesseling

wescrest@planet.nl

Tel: 020 690 49 97